

Expres Analize

**nr. 12,
18 martie 2010**

*www.expert-grup.org
info@expert-grup.org
MD-2012, Republica Moldova,
Chișinău, str. Columna 133
Tel. /3732/ 211-559*

Adrian Lupușor

O relansare economică iluzorie...

Să începem cu statistica... Potrivit ultimelor date publicate de Biroul Național de Statistică, economia Republicii Moldova s-a contractat în anul 2009 cu -6,5% față de anul precedent. O atare involuție pare să fie una mult mai favorabilă față de cea anticipată de Guvern (și de Expert-Grup) de -8%. Mai mult ca atât, pe parcursul trimestrului IV 2009 economia a înregistrat un declin de „numai” 2,4% în termeni reali față de anul trecut, ceea ce face o notabilă diferență față de regresul economic de pe parcursul primelor trei trimestre (-7,7%). Prin urmare, la finele anului 2009 economia moldovenească prezenta semnale tot mai clare de stabilizare, fapt ce, aparent, servește un semnal de bun augur privind perspectivele acesteia din anul 2010.

Magnitudinea crizei prin prisma indicatorilor-cheie

La analiza structurii formării și utilizării Produsului Intern Brut (PIB) nu am constatat nimic surprinzător. Sectoarele unde au fost înregistrate cele mai pronunțate scăderi au fost sectorul construcțiilor (-29%), industria extractivă (-23%), industria de procesare (-25%), transporturile (-36%) și intermedierea financiară (-36%). Acestea s-au dovedit a fi cele mai vulnerabile la criză, fiind afectate, în special, de răcirea cererii externe (în cazul ramurilor industriale orientate pentru export: textile, articole de îmbrăcăminte, fabricarea sticlei, metalelor, produselor vegetale; servicii de transport), a cererii interne (sectorul construcțiilor, în special a celor locative) și a activității antreprenoriale și a înrăutățirii climatului de afaceri în ansamblu (intermedierea financiară).

La partea de venituri, contracția PIB-ului a fost condiționată de răcirea consumului final și a reducerii investițiilor. Astfel, consumul final al gospodăriilor populației a înregistrat un declin, în termeni reali, de -7,9%, cauzat de reducerea influxurilor de remitențe și diminuarea volumului creditelor de consum acordate populației. În cazul formării brute de capital fix declinul a fost de -31,3% și a fost determinat de suspendarea mai multor proiecte investiționale și restrângerea creditării sectorului real al economiei. Un aport esențial, în acest sens, l-a avut colapsul investițiilor străine directe în anul 2009.

Semnalele statistice de stabilizare și chiar relansare a economiei pe final de an sunt relevate de cei doi indicatori de care depinde în mare parte formarea și utilizarea PIB-ului. Astfel, valoarea adăugată brută creată în economie, în trimestrul IV 2009, a înregistrat o creștere în termeni reali de circa 2% față de anul precedent. Totodată, consumul final al gospodăriilor populației a ajuns practic la nivelul anului înregistrat în anul precedent. Pe baza acestor evoluții putem ușor anticipa o stabilizare a economiei în jurul cifrei zero în

primul trimestru 2010 și o creștere modestă începând cu trimestrul II (cu condiția că situația economică din principalii parteneri ai Republicii Moldova nu se va înrăutăți).

Pericolul îmbătării cu apă rece...

Creșterea ponderii Valorii Adăugate Brute (VAB) în economie de la 82,3% în 2008 la 84% în 2009 s-a datorat reducerii prețurilor la resursele energetice fapt ce a servit drept o pernă de siguranță pentru unii producători, iar în contextul deprecierii monedei naționale, în special pentru exportatori. Respectiv, tendința inversă urmărită în ultimele luni privind creșterea costurilor de producere, relevată de creșterea indicatorului prețurilor producției industriale, riscă să submineze grav competitivitatea producătorilor autohtoni. Diminuarea estimată a ponderii valorii adăugate brute în PIB în comun cu tendința de apreciere a monedei naționale prognozată pentru următorii ani, este un simptom al scăderii competitivității producătorilor autohtoni și, mai ales a exportatorilor, aceasta fiind o constrângere pentru relansarea economică calitativă și, mai ales, pentru schimbarea paradigmei de dezvoltare atât de mult râvnită de actuala guvernare.

Adițional, creșterea prețurilor la produsele de bază (alimente, resurse energetice, servicii comunale etc.) va afecta negativ capacitatea de cumpărare a populației, fapt ce se va reflecta în perspectivele relansării consumului intern a gospodăriilor casnice. Prin urmare, forța motrice a relansării economice va servi preponderent cererea externă, cea internă rămânând în continuare plăpândă, cel puțin pe termen scurt.

Aceste realități, pe cât de simple, pe atât și de grăitoare, subliniază carențele fundamentale ale PIB-ului ca indicator de măsurare obiectivă a stării economiei în ansamblu. Dar altul mai bun, la moment, nu există. Astfel, anticipăm că 2010 va fi un an al unei relansări economice pe fonul înrăutățirii condițiilor de trai a populației. Cât de paradoxal nu ar părea aceasta la prima vedere ...